

पुराध्यक्षे कोट्टपतिः पौरिको दाण्डपाशिकः । वेध्यं निमिसं बाणे तु लक्ष्यहा मर्मभेदनः ॥ १४१
 वीरश्च वीरशङ्कुश्च कदम्बोऽप्यस्त्रकण्टकः । नाराचो लोहनालोऽस्त्रसायकोऽसिस्तु सायकः ॥ १४२
 श्रीगर्भो विजयः शास्ता व्यवहारः प्रजाकरः । धर्मप्रचारो धाराङ्गो धाराधरकरालिकौ ॥ १४३
 चन्द्रभासश्च शस्त्रोऽथ क्षुर्यस्त्री कोशशायिका । पञ्च च धेनुका पञ्चपाले तु हुलमातृका ॥ १४४
 कुट्टन्ती पञ्चफलाथ शक्तिः कासूर्महाफला । अष्टतालायता सा च पट्टिसस्तु खुरोपमः ॥ १४५
 लोहदण्डस्तीक्ष्णधारो दुःस्फोटाराफलौ समौ । चक्रं तु वलयप्रायमरसंचितमित्यपि ॥ १४६
 शतघ्नी तु चतुस्ताला लोहकण्टकसंचिता । अयःकण्टकसंछन्नाशतन्त्रे च महाशिला ॥ १४७
 भुषुण्डी स्यादाकमयी वृत्तायःकीलसंचिता । कणयो लोहमात्रोऽथ चिरिका तु हुलाग्रका ॥ १४८
 वराहकर्णकोऽन्वर्थः फेलपञ्चाग्रके हुलम् । मुनयोऽस्त्रशेखरं च शराभ्यास उपासनम् ॥ १४९
 जिष्णौ तु विजयी जैत्रः स्याच्छृगाली तु विप्लवे । करमध्ये सौम्यं तीर्थमथ स्यान्नियमे तपः ॥ १५०
 सत्यवत्यां गन्धवती मत्स्योदर्यथ वक्रये । भाटकोऽथ साक्षिणि स्यान्मध्यस्थः प्राभिकोऽप्यथ ॥ १५१
 कूटसाक्षी मृषासाक्षी सूची स्याद्भुष्टसाक्षिणि । पादुकायां पादरथी पादजङ्गुः पदत्तरा ॥ १५२
 पादवीथी च पेशी च पादपीठी पदायता । नापिते ग्रामणीभण्डिवाहक्षौरिकभाण्डिकाः ॥ १५३

इत्याचार्यहेमचन्द्रविरचितेऽभिधानचिन्तामणिपरिशिष्टे मर्त्यकाण्डस्तृतीयः ॥ ३ ॥

अथ पृथ्वी महाकान्ता क्षान्ता मेर्वद्रिकार्णिका । गोत्रकीला घनश्रेणी मध्यलोका जगद्वहा ॥ १५४
 देहिनी केलिनी मौलिर्महास्थल्यम्बरस्थली । गिरौ प्रपाती कुट्टार उर्वङ्गः कंदराकरः ॥ १५५
 कैलासे धनदावासो हरार्द्रिर्हिमवद्वसः । मलयश्चन्दनगिरिः स्याल्लोहे धीनधीवरे ॥ १५६
 ताम्रे पवित्रं कांस्यं च सीसके तु महाबलम् । चीनपिष्टं सैमेलूकं कृष्णं च त्रपुबन्धकम् ॥ १५७
 त्रपुणि श्वेतरूप्यं स्यात्सठं सलवणं रजः । परासं मधुकं ज्येष्ठं घनं च मुखभूषणम् ॥ १५८
 रजते त्रापुषं वङ्गजीवनं वसु भीरुकम् । स्वैभ्रं सौम्यं च शोध्यं च रूपं भीरु जवीयसम् ॥ १५९
 सुवर्णे लोभनं शुक्रं तारजीवनमौजसम् । दाक्षायणं रक्तवर्णं श्रीमत्कुम्भं शिलोद्भवम् ॥ १६०
 वैणवं तु कर्णिकारच्छायं वेणुतटीभवम् ॥ १६१

इति पृथ्वीकायः ।

जले दिव्यमिरा सेव्यं कृपीटं घृतमङ्कुरः । विषं पिप्पलपातालमैलिलानि च कम्बलम् ॥ १६२
 पावनं षड्रसं चापि पङ्कुरं तु सितं पयः । किट्टिमं तदतिक्षारं शालूकं पङ्कगन्धिकम् ॥ १६३
 अन्धं तु कलुषं तोयमतिस्वच्छं तु काचिमम् । समुद्रे तु महाकच्छो दारदो धरणीप्लवः ॥ १६४
 महीप्रावार उर्वङ्गस्तिमिकोशो महाशयः । मुरंदरा तु मुरला सुरवेला तु नन्दिनी ॥ १६५
 चर्मण्वती रन्तिनदी संभेदः सिन्धुसंगमः । नीका तु सारणौ

इति जलकायः ।

अग्नौ चैमिर्दीप्रः समन्तभुक् ॥ १६६

र्षपरीकः पविर्घासिः पृथुर्ध्वरिराशिरः । जुहुराणः पृदाकुश्च जुंषाकुर्वनो हविः ॥ १६७

१. 'वारश्च' ख. २. 'कलपत्रात्रके' ख. ३. 'समोलूकम्' ख. ४. 'श्वभ्रं' ख. ५. 'साध्यं' ख. ६. 'मलिनानि'
 क. ७. 'वमिः' ख. ८. 'कर्परीकः' ख. ९. 'धसुरिराशिरः' क. १०. 'कुषाकुः' ख.